

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Türkiye'de cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin biri de mahpusların sağlıklı ve dengeli gıdaya erişim haklarının engellenmesidir. Demokratik kitle örgütlerinin ve mahpusların yaptıkları açıklamalarda, cezaevlerinde sağlıklı ve yeterli beslenme koşullarının olmadığı söylenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25. Maddesinde beslenme hakkı en temel insan hakkı olarak belirlenmiştir. İnsan Hakları Derneği; mahpusların cezaevlerindeki sağlıklı gıdaya adil erişim hakkını incelemiş ve rapor hazırlamıştır. Rapora göre hak ihlalleri şu şekildedir;

Sağlıklı gıdaya erişim kapsamında gıda güvenliği sorunları bulunmaktadır. Kahvaltıya gelen malzemeler az ve çoğu zaman tarihi geçmiş malzemelerdir. Birçok cezaevinde menüye ulaşım mümkün değildir. Yemeklerin yetersiz gelmesi sebebiyle mahpuslar kendi imkanlarıyla semaver ve su ısıtıcıda yemek yapmaya çalışmaktadır. Yemekler hijyenik değildir. Yemeklerin içinden çivi, el pansumanı, kum, böcek, saç kılı gibi yabancı maddeler çıkmaktadır. Devletin verdiği menüde günlük meyve tüketimine rastlanmamıştır. Et ve süt ürünleri gibi protein kaynaklarının, sebzelerin, ekmeğin ve yemeklerin miktarı yetersizdir. Hastalıklara uygun beslenmeye erişim imkânsızdır. Diyet menüleri tüm hastalıklar için tek çeşittir. D vitamini dışında gıda takviyelerine ulaşamamaktadır. Özellikle çölyak hastaları için cezaevi koşulları çok zordur.

Yemeklerin yapılma koşulları, gıdaların saklanması, hangi markaların kullanıldığı, denetimlerin yapılıp yapılmadığına dair bilgilendirme yetersizdir. Kantinlerden, hasta mahpuslara özel ve çocukların gereksinimlerine uygun gıda tedariki yapılamamaktadır. Hastaların beslenmesine uygun gıda bulmak çok zordur. Ayrıca kantin fiyatları çok fahiştir. Bazı cezaevlerinde vejetaryen ve vegan beslenmeye erişim olmamaktadır.

Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliğinde belirlenen, günlük 8,5 TL iaşe bedeli mahpusların nitelikli ve dengeli beslenmelerini yani gıda hakkını sağlayamamaktadır. Mahpusların sağlıklı gıdaya ulaşması ve sağlıklı beslenmesi devletin sorumluluğundadır. Hasta mahpuslar ve çocuklar başta olmak üzere tüm mahpusların sağlık, gıda ve yaşam haklarının korunması için kalıcı bir çözüm üretilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Cezaevlerinde, yasalar ve uluslararası sözleşmelerle sağlanan, mahpusların dengeli, sağlıklı ve güvenilir gıdaya erişim hakları neden engellenmektedir? Bunun insan hakkı ihlali olduğunu düşünmüyor musunuz?
- 2- Mahpusların sağlıklı beslenebilmeleri için günlük almaları gereken kalori hesabının yapılması, vitamin ve mineral dengesini sağlayacak besinleri içeren öğünlerin planlanması ve çölyak gibi kronik hastalığı olan kişilerin beslenme düzenlerinin kişiye göre ayarlanması için Bakanlığınızın çalışması olacak mıdır?
- 3- Yüksek enflasyon nedeniyle, Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliği'nde belirlenen günlük iaşe miktarının arttırılması için çalışmanız olacak mıdır?
- 4- Cezaevlerinde gıdaların alımı, saklanması, pişirilmesi aşamasında gerekli denetimler yapılmakta mıdır? Bu konuda görevini ihmal eden sorumlular hakkında idari işlem yapılacak mıdır?
- 5- Anneleri ile cezaevlerinde kalan çocukların sağlıklı beslenip büyüebilmesi için yeterli besin tedariki Bakanlığınız tarafından neden karşılanmamaktadır?
- 6- Kantin fiyatlarının pahalı olduğu, mahpusların kantinden gıdaları temin edemedikleri sıklıkla dile getirilmektedir. Mahpusların alım gücüne göre kantinlerde fiyat ayarlaması neden yapılmamaktadır?
- 7- Türkiye genelinde cezaevlerinde diyetisyen ve gıda mühendisi görev yapmakta mıdır?
- 8- İHD Raporu hazırlamak için konuştuğu görüşmeciler, sağlıklı beslenme ve yeterli gıdaya ulaşım dışında başka birçok konuda da sorun yaşadıklarını, onlar için daha fazla mücadele ettiklerini, tecrit, çıplak arama, baskı, ayakta sayım dayatması gibi hak ihlalleri ile mücadele ederken gıdayla ilgili sorunları dile getirmelerine sıra gelmediğini söylemektedir. Bakanlığınız cezaevlerinde hak ihlallerini engellemek için ne gibi çalışmaları vardır? Mahpusların, Anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmelere dayanan hakları neden verilmemektedir?